

УДК 94(477.74):378.637

Л.А.Савенок,
к.і.н., доцент,
Одеський національний
політехнічний університет

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Л.А. Савенок. Інноваційні технології викладання соціально - політичних дисциплін. У статті розглядаються переваги використання персонального комп'ютеру в ході викладання соціально-політичних дисциплін у вищій школі у координатах пізнання, мотивації, індивідуалізації, варіативності та посилення керованості навчально-виховного процесу

L.A. Savenok. Innovative Technologies in Social and Political Studies. The main purpose of the article is to show all advantages of using PC in Social and Political and Human studies. The author points out perspectives of making studying more interesting, variative and motivated.

Вступ. Використання інноваційних, передусім інформаційно-комунікаційних, технологій при викладанні суспільних дисциплін у вищій школі має розглядатися як невід'ємна складова загальної інформатизації суспільства та має розв'язати завдання підготовки нового покоління громадян для їх продуктивної діяльності в сучасних умовах конкурентного й інформаційного суспільства.

У наукових публікаціях зазначається, що безупинне удосконалення засобів комп'ютерної техніки і розширення сфери її застосування висуває нові вимоги до підготовки спеціалістів.

Для реалізації останнього слід вирішити низку проблем, основними серед яких є:

- оснащення навчального закладу сучасними засобами інформаційних технологій, що передбачає створення комп'ютерних мультимедійних аудиторій з комплектацією їх відповідною комп'ютерною та проєкційною технікою, створення локальних мереж та забезпечення засобами виходу до глобальної всесвітньої мережі Інтернет, централізоване постачання уніфікованого сертифікованого і ліцензованого програмного забезпечення різноманітного призначення;

- удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів викладачів у галузі використання засобів інформаційних технологій у професійній діяльності;

- інформатизація навчального процесу, що розглядається насамперед як широке використання в процесі вивчення навчальних дисциплін комп'ютерно орієнтованих засобів навчання на базі сучасних комп'ютерів і телекомунікаційних мереж;

- створення та розвиток національної інформаційної інфраструктури та інформаційних ресурсів вищих навчальних закладів, індустрії програмного забезпечення навчального призначення, новітньої навчально-методичної літератури.

Система організації особистісної педагогічної взаємодії щодо інформатизації навчального процесу, на думку багатьох фахівців повинна будуватися у відповідності з наступними принципами: системності, формалізації, проблемності, модульності, ієрархічності структур і інформаційних процесів, діалогізації й індивідуалізації, предметної орієнтації.

Матеріал і результати дослідження: Поняття “комп'ютерне навчання” (коректніше вісти мову про навчання з використанням комп'ютера) є доволі багатоаспектним і включає наступне.

По-перше, - це використання комп'ютера як засобу наочності, що раніше виконували різноманітні технічні засоби навчання. При такому підході використання персонального комп'ютера є, по суті, більш зручним і комплексним різновидом технічних засобів навчання. Не відкидаючи доцільності та ефективності саме такого використання персонального комп'ютера зазначимо, що це не є головним його призначенням [1, с.139-140].

По-друге, - персональний комп'ютер є принципово новим засобом управління навчально-виховним процесом.

По-третє, - персональний комп'ютер є інтерактивним засобом пізнавальної і наукової діяльності студентів, спрямованим на розвиток творчих умінь та навичок. Йдеться про вирішення практичних завдань. При цьому студент може скористатися додатковою інформацією як фактичною, так і візуальною. Саме у такий спосіб він може творчо засвоїти необхідний алгоритм поступу суспільних явищ та процесів.

Нарешті, персональний комп'ютер є засобом автоматизації процесу навчання та контролю за його наслідками. Причому, саме в останніх випадках персональний комп'ютер є принципово новим засобом навчально-виховного процесу з відповідними методикою та дидактикою. При цьому

поняття комп'ютерне навчання тісно пов'язане іншим фундаментальним поняттям – програма, що навчає.

Комп'ютерне навчання висуває три основні групи проблем: теорії навчання, його технології та проектування різноманітних програм. Сучасна педагогіка розглядає персональний комп'ютер одночасно і як об'єкт вивчення, і як засіб навчання.

Відомо, що за допомогою зору людина отримує абсолютну більшість інформації ($\approx 83\%$). Звідси логічно випливає, що цю особливість необхідно використовувати з урахуванням сучасних інформаційних технологій. Історія і сучасний стан методики викладання переконливо свідчать, що використання наочності (дошка, карти, схеми, слайди тощо) завжди було і буде невід'ємною складовою викладання.

Природно, що з урахуванням емоційно-психологічних навантажень необхідно в процесі викладання використовувати різноманітні носії інформації.

Питання стоїть таким чином, чи є кошти на придбання цих засобів, на різноманітне обладнання аудиторій та залучення до викладання відповідного технічного персоналу [2, с.127-129].

Нова техніка розширює методичний арсенал викладача, сприяє удосконаленню існуючих чи появи нових методик. Сам по собі цей процес є безупинний і необхідний, а на сучасному етапі він найчастіше зветься "новітні педагогічні технології". Новий виток цього процесу пов'язаний з використанням комп'ютерів.

Водночас сучасний ринок пропонує й інші технічні засоби для роботи в аудиторії, що значно полегшують сприйняття студентами інформації. Скажімо, на зміну традиційному кодоскопу прийшли мобільні графопроектори. Для проектування на екран інформації з компакт-дисків чи відеокасет сьогодні з успіхом використовується мультимедійний проектор. Він не потребує спеціального обладнання аудиторії (екран, затемнення), дозволяє учням одночасно дивитися на зображення, слухати викладача і записувати. Навіть найпростіший проектор здатен створювати зображення до 7 метрів за діагоналлю, дозволяє створити різнокольорове та трьохмірне зображення.

Широкі можливості для активізації пізнавальної роботи студентів надає і відеопрезентер, який має спеціальну цифрову відеокамеру, стаціонарну панель, люмінісцентну лампу. За його допомогою можна давати зображення предметів, плівок, тексту на папері тощо. Інакше кажучи, не варто зосереджувати всі наявні ресурси на обладнання так званих "комп'ютерних класів" лише власне персональними комп'ютерами.

Слід дивитися на проблему ширше. Так, обладнання аудиторії персональними комп'ютерами також спрямоване на дистанційне навчання –

тобто вивчення предмету студентами без педагога. Мова йде про можливість скористатись електронною версією підручника з даної дисципліни [3, с.57].

Досить ефективним знаряддям для складного в сучасних умовах інтерактивного навчання є відповідні інтерактивні дошки.

З точки зору викладача це є звичайний проекційний екран з підключеними комп'ютерами з відповідними можливостями як власне навчання, так і опитування.

Скажімо, розроблені тестові завдання при комп'ютерному навчанні дозволяють не лише перевірити якість засвоєння певних положень дисципліни, як це було при традиційному навчанні, а й використати можливості диференціації завдань для кожного студента, можливості моделювання певної соціально-політичної ситуації й одночасного охоплення всього навчального матеріалу [4, с.58].

Не варто забувати, що саме проблеми навчання в різноманітних варіаціях сучасна педагогіка вважає найбільш адекватними сучасним вимогам підготовки майбутніх фахівців і громадян, їх підготовки до самостійного вирішення практичних завдань [5, с.123-132].

Зауважимо, що з точки зору психології важливо врахувати дві функції комп'ютера як засобу наочності: перша спрямована на розширення чуттєвого досвіду, друга – на розкриття сутності вивчаємих соціально-політичних явищ та процесів. Причому, в цьому контексті використання комп'ютера тісно пов'язано, навіть є частиною, проблеми актуалізації гуманітарного знання. Застосування комп'ютера дозволяє також використовувати моделювання соціально-політичних процесів за допомогою знакових моделей, моделей-образів, чуттєвого сприйняття явища, що є предметом моделювання. На відміну від інших технічних засобів навчання комп'ютер є комплексним засобом з аудіо та фоно функціями, що суттєво розширює не лише можливості інтерактивності та мобільної обробки інформації, але й дозволяє контролювати якість засвоєння студентами навчального матеріалу.

Висновки.

Підсумовуючи зазначимо такі переваги використання персонального комп'ютера в процесі вивчення студентами соціально-політичних дисциплін.

Персональний комп'ютер значно розширює засоби подання навчальної інформації (колір, графіка, мультиплікація, звук тощо), він дає можливість шляхом моделювання і прогнозування відтворити практично реальну соціально-політичну ситуацію в історичній ретроспективі. Комп'ютерне навчання значно посилює мотивацію навчання, оскільки воно дозволяє індивідуалізувати навчальні завдання та заохочувати всіх студентів у залежності від їх потенціалу.

Великі можливості дає персональний комп'ютер у ході підготовки та написання рефератів.

Принципове новим є використання інформаційних можливостей інтернету, особливо в умовах міста з обмеженими ресурсами бібліотек.

Комп'ютерне навчання значно розширює варіативні можливості всього навчально-виховного процесу. Персональний комп'ютер дозволяє моделювати різноманітні навчальні ситуації, ставити завдання щодо пошуку оптимального рішення з набору запропонованих тощо.

Принципово, що згідно постулатів історизму можна “перенестись” у відповідну епоху для кращого розуміння суспільно-політичних процесів. Нарешті, комп'ютер дозволяє якісно підвищити контроль викладача за начальною діяльністю студентів, забезпечуючи при цьому необхідну гнучкість та оперативність.

Література:

1. Александров, Г.Н. Педагогические системы, педагогические процессы и педагогические технологии в современном педагогическом знании [Текст] / Г. Александров, Н. Иванкова, Н.Тимошкина, Т. Чишиева // Educational Technology & Society. – 2000. – 3(2). – Р. 134 – 149.
2. Верлань, А.Ф. Дидактичні принципи в умовах традиційного і комп'ютерного навчання [Текст] / А.Верлань, Н.Тверезовська // Педагогіка і психологія.- №4 – 1998. - С. 126-132.
3. Исаев, В.Н. Класс будущего? Инструменты формирования личности [Текст] / В.Исаев, Е.Высокович // Компьютеры + программы: практика современных информационных технологий. – К., 2001. - №7-8. – С.55-59.
4. Черный, А. И. Глобализация информации. Сетевое информационное общество [Текст] / А.Черный // НТИ.-1997.-№5.-С. 36-37.
5. Шадриков, В.Д. Деятельность и способности [Текст] / В. Шадриков - М.: Изд. корпорация “Логос”, 1994. - 320 с.